

Oseba [Petar Vuli](#) [Hrvatsko Nebo](#).

Hrvatsko Nebo

Branko Popadi navodi i An elka Belovi a borca Hrgudske ete:

... Po likvidaciji posljednjeg otpora u Berkovi ima, dio Hrgudske ete nalazio se u blizini Žandarmerijske kasarne. Pred nas je izbila pove a grupa žena i djece. Bili su veoma uplašeni i od straha nisu mogli govoriti. Komandir ete Savo Belovi je pokušao da ih oslobodi govore i da se ne plaše, da ih niko ne e dirati i da slobodno po u sa njim prema kasarni. U tom momentu naišla je grupa od oko dvadesetak ustanika koji su tr ali prema Hrgu anima i vikali ... ekajte, ko ste vi, kuda vodite ove ustaše... Savo je odgovorio ... ovdje je Savo Belovi sa Hrguda, nisu valjda ovo ustaše... na elu ove grupe je bio Vlado Radan sa Trusine. Zatražio je da mu se predaju „ustaše“ da im on sudi. Savo je oštro zaprijetio i vidno uzbu en stao pred grupu uzviknuvši ... pucaj Radane u mene a ne u nedužnu žene i djecu... ne obaziru i se na to, Radan i njegova grupa su otvorili vatru i pobili žene i djecu... Ovakvih i sli njih pokušaja je bilo više, ali ništa osim oružja nije moglo sprije iti pojedine grupe „osvetnika...“

I niko od junaka i prvi proglašeni Narodni Heroj ni metka da opali?!

<http://hrvatskonebo.com/2016/07/30/ako-je-sutnja-zlato-stolac-je-vrlo-bogat-grad-ovo-je-prica-o-jami-cavkarici/>

Hrvatsko nebo

Dobro došli na portal Hrvatsko nebo! Zajedno možemo promijeniti sve! Ne smijemo zaboraviti Domovinski rat!

AKO JE ŠUTNJA ZLATO, STOLAC JE VRLO BOGAT GRAD: OVO JE PRI A O JAMI AVKARICI
30. srpnja 2016.

.... U prvi sumrak su nas zatvorili u kasarnu na **Berkovi ima** gdje su odmah **usmrtili oko 10 muškaraca**. Ubijali su ih nekim tupim predmetima. Cijelu no grupa razbojnika je pretresala i oduzimala novac i razni nakit.

PRILOG PROSLAVI USTANKA 27. 7. 1941. ŠUTNJA, ZLATO STOLA KO!

Rijetka je sredina koja tako mudro štiti o svemu važnome kao moj rodni grad, grad šipaka, Bregave, smokava, Slova Gor ina, a osobito nezamjeranja i političke korektnosti, za koju ponekad mislim da je i

izmišljena u **Stocu**, samo zato da se radni uvijek&gra anin ne bi zamjerao svome milosrdnom susjedstvu. Ina e, politi ku korektnost držim golemim zlo inom, koji ima vrlo teške posljedice i po ovjeka i po njegovo okruženje.

Sto ani šute iz više razloga. Dva su glavna, nezamjiranje i suu esništvo.

(S dubokim pijetetom se sje am svih onih hrabrica koji nikada nisu šutjeli, no uglavnom su otišli, uglavnom tužni i gorki, a u nekim slu ajevima i dobro ishakani od svojih dragih sugra ana, te u nekim slu ajevima i ugrožavane egzistencije, samo radi istine za koju su hrabro zborili. Pokoj im i rahmet!)

Nezamjiranje je na in života ve ine gra ana mog rodnog grada. Život dovoljno težak po sebi, ne ostavlja mnogo mjesta za neodgovorno „napredovanje“ jer svako zna tabijat mo nika, te šta su sve u stanju napraviti iz istog pasjaluka.

Svaka godina bi davala koji koristan primjer stola ke vlasti u praksi. Vlasti, koja osim kratkog perioda austrijske uprave do zadnjeg rata, nikada nije bila ništa drugo doli najprimitivniji izraz vladavine pojedinca i njegove klike. Poslije je bilo i gore, no to je i rat.

Dakle nezamjiranje vlasti je i jedini štit pojedincu koji mu pomaže preživjeti, koji e mu osigurati kakav takav posao i pla icu, poslove djeci kojoj se nije ni studiralo niti u io kakav koristan zanat, ve su jedva prošli merhametli gimnaziju, pa im je trebalo osigurati i kakav pisarski posao da ne završe na ulici.

Nezamjiranje tada postaje na in na koji Sto anin diše da mu se ne bi obilo o glavu. A kamoli da postavlja kakva glupa pitanja vlastima, da se zamjera ili bude primije en na bilo koji na in. Samo takav, tih i ponizan, u o ima lokalnih mo nika, on je siguran da e preturiti idu i dan. Smijati e se njihovim vicevima, esto prljavim i primitivnim za povra anje, biti u njihovom društvu povla iva svake izgovorene misli, koju e zatim prenositi u svome okruženju kao sveto pismo, u estvovati u gradnji i širenju lokalnih&državnih „legendi“ i nikada, ama baš nikada ne dovesti u pitanje i jednu službenu verziju i ega.

Ako je lan partije, tada e na obaveznim prisustvima tzv. “informacijama“ pažljivo u estvovati u diskusiji, a ako treba jebati milu majku Cojli Dragoj evoj, lanici bugarskog politbira, koja je upravo potegla „makedonsko“ pitanje!

Nezamjiranje i povla ivanje postaje na in na koji se diše. A osobito se mrze oni koji tu i tamo „stisnu prdu“ i reknu nešto svoje. Tada po inje panika i bijeg. Ne zamjeraju ih da mu nisu ravna stampeđa iz kaubojskih filmova. Osobito npr. ako dr. Ekrem ohodarevi po mene nekakvu tamo avkaricu i još žive i zdrave kolja e sa nje kojima nikada niko nije opalio ni klempu, a kamoli ih gluho bilo, izveo pred sud za ratni zlo in. Ne zamjeraju i samo komentiraju sa, „... lako je njemu, on je jedini zubar u gradu, pa mu ne smiju ništa...“, zgroženi injenicom da se usudio spomenuti nešto što bi oni i danas prešutili jer se jednostavno ne uklapa u mirno varenje ru ka. I tako vazdan!

Suu esništvo je obavezna posljedica nezamjiranja. Ona je jasna i opisana u svakom kaznenom zakonu na svijetu. U zakonima ak i banalnih diktatura, jednostavno, sau esništvo se „prepisuje“ sa svoja oba elementa: sudioništvo injenjem i ne injenjem. Oba pravilno zastupljena u našem dragom gradu. I oba pravilno i razumljivo prešu ena. ime se opet vra amo na nezamjiranje.

Suu esništvom injenjem, bave se uglavnom manje više neuspješno policija i sudovi.

Naime, nikada u pravnoj praksi se nije „primilo“ niti je ono bilo lako dokazivo. Osobito u zemlji u kojoj je svako kazneno djelo podijeljeno unutar samoga sebe kao „dozvoljivo“ ili „nedozvoljivo“.

Osim ako baš ne pre era, svako kazneno djelo koje ini Sto anin na vlasti jednostavno nije kazneno djelo, ako se kao takvo ne kaže na kakvoj ja oj se iji. A taman posla suu esništvo, injenjem ili ne injenjem. Tako i za avkaricu.

avkarica je kraška jama u Dabru, jedna od stotina hercegova kih Golubnja a.

Ne znam nijednu bez ljudskog života negdje na dnu. Samo što ova spada u grupu prešu enih. I to jednu veliku grupu prešu enih. Posebno je velika grupa jama koje su **korištene višestruko, neke i do kasne '53.**

Odgovorno tvrdim da su i zlo ini po injeni u mom gradu podijeljeni na „dozvoljene“ i “nedozvoljene“ do dana današnjeg. I to ne samo po na elu da pobjednik nešto dozvoljava ili zabranjuje, ne, mislim da je tu prije svega rije o nezamijeranju iliti obi nom oportunizmu.

Jednostavno, lakše je držati govore o ustaškim zlo inima '41. nego spomenuti jednog od ubojica svojih roditelja koji upravo sjedi pored tebe dok to govoriš (slu aj mi je osobno poznat, no ime ne može vani, cijene i nesretne žrtve više nego njega). Ili dok isti ovjek „horga“ svete i se po „ustaškim“ selima, a niti jednog trena mu ne pada na pamet da makar vrisne protiv ubica svojih ro enih sa avkarice!?

Svi šute, jednostavno tako je lakše.

A i ne zamjeraš se aršiji, koja jeste opet malo promijenila sastav '45. no što da se radi, ne može iksan sve! Tako se i avkarica mete pod stola ke rute, isto onako kako su pometene likvidacije kojima su stola ki skojevci polagali ispite za pravovjerne, u podrumu suda, vrtu Koštane bolnice, Silosa, Ma kovca, Radimlje i sl. Šutnjom, nezamjerenjem, injenjem, ne injenjem.

Za avkaricu sam prvi put uo od tate. Znao sam da se nešto desilo i ika – Ekremu radi toga, no nisam znao što niti sam kao dje ak pridavao pažnje.

Ne sje am se to no kada, no im su izašle, u ku i su se našle sve 4 knjige „Stvaranje Jugoslavije“ grupe irkovi – Ekme i – Boži – Dedijer. Tu je prvi put službeno spomenuta avkarica, Dedijer, kao i injenica da ih nisu pobili nikakvi etnici, ve jednostavno USTANICI!

Dedijeru se može pripisivati što god ovjek ho e, osobito megalomanija, no to je bilo precizno! Nije moglo preciznije! Sje am se i urnebesu koji je to izazvalo. Sastan enja po „komitetu“, pisanja protesta autorima, hodanja kod svojih u Centralni komitet, SUBNOR i sl.

Netko pametan je zaklju io da je to kontraproduktivno i da jednostavno treba prešutiti i da e vrijeme potpomognuto omiljenom stola kom disciplinom nezamjerenja, u initi svoje. Ispravno.

Sve su to zaista prekrili snjegovi, prašina i ostalo sme e, a i emu otvarati stare rane? A ni tati se nije po obi aju pri alo, smetnuo bi me ne im drugim i tako...

Drugi put za tu jamu sam uo od jedne neobi ne osobe.

Savu J... sam upoznao kao susjeda moje bake i daidže i jednu za sve druge osim mene, vrlo tešku osobu. Bio je klasi na partizanska biografija, prvoborac iz okoline Trebinja, tjelohranitelj cijeli rat Glavnog Hercegova kog Partizana, vrlo surov UDB-aš sve do masovnog eranja u penziju nakon pada satrapa Rankovi a i dugo godina pasioniranog alkoholi ara. Mene je volio.

Nismo se esto vi ali sve do prelaska u Mostar negdje '82. Vjerojatno to ljeto, došao je sa suprugom da nas obi e, klasi no sijelo, sve do jednog momenta kada je moja radoznalost pobijedila razum, osobito onaj dio koji svakog ovjeka uredno opominje da ne pita svašta jer bi mogao dobiti i odgovor...

Sve je po elo mojim „vje nim“ temema, ratom, posljedicama, osobito ubijenim tetkama Šamili – Šani i Eršefi.

Savo je jednostavno znao sve i u jednom trenutku mi jednostavno rekao:

....pa dobro, porastao si dovoljno veliki, hajde, pitaj...“

Pitao sam i dobra etiri sata poslije još uvijek slušao starca, sabranog i trijeznog (godinama više nije pio), kako mirno i staloženo reda svoja sje anja od kojih u neka morati i ponijeti sa sobom kada do e moje vrijeme. Naime toliko su gladna, da nemaju nikakve „literarne“ vrijednosti. Samo ljudske, za pam enje, osobito one tko smo to mi i što smo sve sposobni kada se zato ukaže, ne potreba, ve samo prilika.

avkaricu je dotakao slu ajno.

Pri ao je o ustanku, o Hercegovini, Mili Šotri, te o nesretnoj '42. kada su ustanici masovno prešli u etnike i protjerali partizane iz cijele regije. Za njega nije bilo dvojbe da je to bilo kontinuirano etništvo od prvog dana, osim par izuzetaka gdje po ljudskosti i hrabrosti isti e Mi u Kunda inu. ika – Mi e se i ja tako sje am. Negdje te zime su razbili neku etni ku grupu i pohvatali neke od vo a dabarskog etništva. Jednoga je on osobno islje ivao prije su enja i to vrlo oštro.

Odmah je propjevao i opisao sve u emu je sudjelovao, osobito o „oslobo enju“ Berkovi a i svemu što se ta nekolika dana desilo.

Po Savi:

„... svi su se omrsili, a ako nijesu svojom rukom, gledali su, znali su...“

Preciznije ne može.

Njemu osobno, bilo je svejedno. Njegov zadatak je bilo uvanje Glavnog Hercegovca, a sve dalje ga se nije ticalo. Neosporno, sve su znali, do u ime i do u detalj, no osim nekolicine najeksponiranijih, nikada nikome nije pala dlaka sa glave. Ni '45. Nikome nije trebalo kvariti pobjedu nekakvim tamo istragama o pobijenim mostarskim antifašistima, avkaricama ili sli nim osvetama koje idu do u sredinu pedesetih godina i za koje smo svi uli, makar djeli ne ega. O koncentracijskim logorima da ne govorimo.

(Sa zaprepaštenjem itam nekoliko godina star bilten „Slova Gor ina“ o „Iskri“ gdje je jednostavno mrtvo – hladno zapisano da je pomo no igralište kluba bilo pored Logora!!! To je ta šutnja o kojoj govorim, **koncentracijski Logor u sred grada**, o kojem nikada niko nije napisao ni slovo!!! Taj bilten i mi je napokon opravdao postojanje!!!)

Davno sam nau io da boljševizirana svijest, nadmena i arogantna preko svake mjere, ostavlja tragove tako drsko i bahato, da joj ne treba moga ni dodatka, sama sebi je najbolja optužba.

itaju i 1. Knjigu „Arhipelaga Gulag“, shvatio sam da je glavni izvor svega o emu Solženjicin piše, zapravo službena propaganda režima, osobito luksuzno napravljena monografija „Bjelomorski kanal“ koju je napravio i uredio niko drugi doli Maksim Gorki.

Uz svesrdnu suradnju vrhunskih sovjetskih pisaca iz tog vremena na elu sa Aleksejem Tolstojem, bra om Koževnjikov, Idom Averbah i td. Svi pokušaji pedesetih godina da unište sve primjerke tog stravi nog svjedeo anstva o praksi komunizma, su propali, nekoliko primjeraka je doguralo i do nas...

Za ovaj tekst to je knjiga „SJE ANJA BORACA STOLA KOG KRAJA“, izašla '84. U ak 5.000 primjeraka, no ne mislim da ih ima mnogo u životu. Jednostavno, niko takve pisanije ne uzima za ozbiljno, no to je greška, velika greška.

U njima ima svega, no neosporno, kada se otklone naslage ideologije, ona je vrlo ozbiljan historijski izvor, osobito zato što su i oni koji su je pisali i oni koji su je izdavali nisu ra unali na pažljive itaoce, osobito one kojima e ona biti samo vodi u dešavanja u stola kom kraju koja nose svoju težinu do dana današnjeg.

Svi važniji borci, preživjeli II Svjetski Rat, imaju makar komadi teksta u kojem pišu o svojoj ulozi u Ratu i osobito Revoluciji. Samo nema otpadnika po bilo kojem osnovu, osobito Informbirovskom.

U knjizi su samo zastupljeni Pravovjerni, što i nije loše jer se time pojednostavljuje „filtriranje“ istine. I ne zahtijeva nikakve intervencije ni komentare, sve je reeno, jasno da jasnije biti ne može. Niti što treba dodavati. Pa da krenemo.

Dušan Grk, narodni heroj, jedan od vođa ustanka, jedan od vođa napada na Berkoviće,

24.08.'41. str.38 – 39,

„... Ono što je najteže palo poštenom i borbenom jezgri unutar ustaničkih četa je da je pri zauzimanju **Berkovića ubijen veliki broj muslimanskog nebora kog stanovništva – žena, djece i staraca.**

Nije ovdje riječ o onima koji su se s puškom u ruci suprostavili ustanicima i skoro dva dana pružali žilav otpor i branili ono što se obraniti nije moglo. Riječ je o nevinim, iznemoglim i poštenim ljudima koji su osudili ustaški pokolj nad srpskim stanovništvom i koji bi bili sretni da se u Dabru mirno, prijateljski i komšijski živi. činjenica da je ovo nedužno stanovništvo bilo smješteno u prazne srpske kuće nije su porodice ustaše pobile samo je još više doprinijela da šovinisti i destruktivni elementi među ustanicima nađu razlog za zvjersko ubijanje svega na što su naišli. Ubijali su i pojedinci iz porodica čiji bliski rođaci su ubijani u ustaškom pokolju...“

To je sve što piše o pokolju koji je trajao nekoliko dana i za koji Dušan Grk navodi samo imena 15 učesnika i to redom onih koji nisu preživjeli rat. Iako i sam navodi ... pojedince iz porodica... ne navodi nam nijedno ime osvetnika iako i ja znam makar desetak!?

Branko Popadić, učesnik napada na Berkoviće, str. 210 – 211,

...U napadu je učestvovalo 9 ustaničkih četa sa oko 700 boraca. Prema dogovoru u Jabukama, sve ustaničke čete su trebale biti spremne za borbu i zauzeti polazne položaje za napad 25. augusta do 11 časova. Dovođenje četa u rejon polaznih položaja i sve ostalo odvijalo se prema dogovoru i čete su u predviđeno vrijeme zauzele položaje za napad...

I po Popadiću, neosporno precizno i vojnički pripreman napad, savršeno organiziran i bez improvizacija.

...Prema izjavama učesnika i preživjelih lica iz naselja, ustaše su pri povlačenju u utvrđeni dio uporišta sa sobom vodili i veliki broj nebora kog stanovništva koje je pod obostranom vatrom u toku borbe masovno ginulo. Zatim, jedan broj ustanika je nasjeo parolama nacionalista koji su huškali na osvetu insistirajući na tome da se sve muslimansko odreda ubija, pa je na ovom stratištu izgubio život veliki broj nemoćnih i nedužnih žena, djece i starijih osoba...

....Cijeni se da je u toku borbe na Berkoviću poginulo oko 50 ustaša, preko 90 naoružanih Muslimana, oko 10 oružnika i preko 180 žitelja nebora kog muslimanskog stanovništva...

Ni u jednom svjedočenju u knjizi nisam našao podatak kako je pobijeno 180 civila! Unakrsnom vatrom ili u „pobjedni kom zanosu“?

Branko Popadić navodi i Anđelka Belovića borca Hrgudske čete:

... Po likvidaciji posljednjeg otpora u Berkoviću, dio Hrgudske čete nalazio se u blizini Žandarmerijske kasarne. Pred nas je izbila poveća grupa žena i djece. Bili su veoma uplašeni i od straha nisu mogli govoriti. Komandir čete Savo Belović je pokušao da ih oslobodi govoreći da se ne plaše, da ih niko ne će dirati i da slobodno mogu sa njim prema kasarni. U tom momentu naišla je grupa od oko dvadesetak ustanika koji su trčali prema Hrgu i vikali ... čekajte, ko ste vi, kuda vodite ove ustaše... Savo je odgovorio ... ovdje je Savo Belović sa Hrguda, nisu valjda ovo ustaše... na čelu ove grupe je bio Vlado Radan sa Trusine. Zatražio je da mu se predaju „ustaše“ da im on sudi. Savo je oštro zaprijetio i vidno uzbuđen stao pred grupu uzviknuvši ... pucaj Radane u mene a ne u nedužnu ženu i djecu...

ne obaziru i se na to, Radan i njegova grupa su otvorili vatru i pobili žene i djecu... Ovakvih i sli njih pokušaja je bilo više, ali ništa osim oružja nije moglo spriječiti pojedine grupe „osvetnika...

I niko od junaka i prvi proglašeni Narodni Heroj ni metka da opali?!

Tako er, Popadi navodi i razgovor Halida o mi sa Mirom Poparom, partijskim šefom ustanka:

...Ubrzo na putu (?) za **Fatnicu Halid** se našao sa Mirom Poparom i zapitao ga šta se ovo dešava...

... Revolucija družice Halide, koja svojom maticom nosi i talog kontrarevolucije!

Ništa ne treba da te iznenadi...

Precizno, osobito ako se i članovi KPJ uključe u „osvetu“!

Cjelokupno preživjelo muslimansko stanovništvo se 31.08. našlo u Fatnici i zahtijevalo od Mire Popare da se nešto poduzme za njihovu zaštitu. Cijene i da ima preko 400 civila, Popara je predložio da se sklone u Bile u no njihovo vodstvo na čelu sa Mehom Dedovićem su zahtijevali da idu u Stolac. Odredio je 20 boraca Davidoviće za pratnju.

... Pokret se odvijao normalno sve do **Bijeljana** gdje kolonu sustižu razbojnicke grupe iz družine Bjeletića, Lalića i ostalih inicijatora bratoubilačke borbe. Prema izjavi Obrada Šakotića, jednog od boraca pratnje, silnici su pokušali izazivati incidente, samovoljno su preuzimali ulogu pratilaca i tom prilikom u Bijeljanima strijeljali 2 lica iz kolone.

Poslije kraćeg dogovora boraca iz pratnje koji su bili na čelu zaključeno je da se sa banditima može izaći i na kraj samo sa oružjem. Pošto zbog malobrojnosti nisu bili u mogućnosti da stupe u oružani sukob, borci zvaničnici pratnje su napustili kolonu na putu od Bijeljana do Vrijeke i poslali svojim komandama. Ostao je samo komandir voda sa dvojicom boraca koji su bili sa njim na čelu kolone. Kada je saznao za odustajanje većine boraca od daljnje pratnje, Vojo (Vujović) je bio iznenađen i nemoćan da izvrši zadatak. Konačno, na izvorima u **Vrijeci** pojavio se etobaša Bjeletić sa oko 40 razbojnika i pljačkaša. Kada je Vojo reagovao na samovolju došljaka, rekao mu je da je za njega najbolje biti da se izgubi ili ako želi da se njima priključi. Na kraju su ga ubjeđivali da je narod biti sproveden u Stolac, dok će biti likvidirano samo nekoliko muškaraca za koje se „zna da su bili ustaše“.

Poslije ovih razgovora i Vojo se sa svojim pratiocima vratio na Davidoviće, a unesrećeni narod je pao u kandže zločinaca. Sve ono što se odnosi na obezbjeđivanje naroda i na postupke boraca iz pratnje, nedvosmisleno govori o tome da se nije računalo na mogućnost masovnog zločina jer borcima nije predočeno što treba da rade u slučaju napada bandi...“

I Miro Popara i svi članovi KPJ točno znaju što se desilo na Berkovićima i što se svakodnevno dešava oko njih i iz neznanja određuju samo 20 boraca u pratnju...

O evidad Branko Kojović :

... Taj siroti narod, pretežno žene, djeca i poneki stariji uvijek, djelovali su preplašeno i zbunjeno. Kolonu je pratilo preko 40 naoružanih ustanika, više od polovine bili su obični vojnici ili žandarske uniforme. Kad su ušli u Berkoviće, nastala je prepirka između nekih mještana i pratilaca. Čuli su se povici – dosta je prolivene krvi na **Berkovićima**! Zbog čega ovdje strada pošteni narod iz fatničkih sela?! Nastala je neopisiva gužva. Formirala su se dva tabora. Jedni su bili za osvetu, a drugi su sažaljevali narod iz Fatnice i protivili se namjerama suprotnog tabora...“

or o urica:

... O tome da li da se sprovedu u Stolac ili pobiju, nastala je velika svađa. Protivnici ubijanja, poveća grupa mještana, govorili su – ako je neko kriv, vodite ga vašim komandama pa nek tamo pljačka – Kad je prevladala struja koja se zalagala za ubijanje, ostalo mi je u ružnom sjećanju nasrtanje pojedinaca na nemoćne žene i djecu. Divljački su ih tukli na putu za kasarnu. U tome su se posebno isticali Luka Kojović i Vlado G. Dedijer...“

Pa ako je pove a grupa mještana bila protiv, kako je onda prevladala grupa za osvetu!?
U izjavi Vezirke Bajramovi koja se nalazila me u postradalim nose i svoje dvogodišnje dijete, izme u ostalog se kaže...

...Do Berkovi a je u pratnji bilo oko 40 Crnogoraca, a ovdje ih je prišlo još toliko. Kad su nas strpali u kasarnu, vodili su djevojke i mlade žene na saslušavanje. Ina e te no i su nas sve pretresali i oduzimali novac, zlatninu i ostali nakit. **Sutradan kad su nas potjerali na Trusinu, mnogima je bilo jasno da e nas negdje pobiti.** Nose i dijete, zanemogla sam i ostala na za elju. Zamolila sam dvojicu mladi a da me puste da se vratim ku i...“

Vezirka je presretnuta kod esme Žukovik gdje su joj lokalni etnici ubili dijete, a nju teško ranili. Spasili su je slu ajni prolaznici i odnijeli u Milavi e gdje su je obitelji Kašikovi i i Popadi i lije ili mjesec dana.

Branko Popadi :

... Nakon no i provedene u kasarni, 3. septembra krenula je kolona oja enog naroda uz strme strane Straževice. Pretpostavlja se da je tada u „pratnji“ bilo preko 80 najkrvolo njih nacionalista, me u kojima je bio i prili an broj onih ije je rodbina stradala od ustaša na Berkovi ima i **Koritima** i nekim drugim mjestima. Jedini svjedok ovog masovnog zlo ina je Hadžera Bijedi ro ena atovi koja je od 3. do 21. septembra tugovala me u stotinama mrtvih u jami avkarici. U svojoj izjavi kaže:

.... U prvi sumrak su nas zatvorili u **kasarnu na Berkovi ima gdje su odmah usmrtili oko 10 muškaraca.** **Ubijali su ih nekim tupim predmetima.** Cijelu no grupa razbojnika je pretresala i oduzimala novac i razni nakit.

Od Berkovi a do jame pratila nas je velika grupa naoružanih ljudi. ini mi se da ih je bilo preko 100. Negdje iza podne stigli smo do jame **avkarice. Poslije odmora koji je trajao oko jednog sata, po elo je odvo enje preplašenog naroda u grupama po 10 i nastavljeno sa bacanjem u jamu.**

Oko otvora se nalazilo do 10 zlo inaca koji su stradalnike, jednog po jednog, udarali kundakom u glavu i tako su onesvješteni padali. **Došla sam me u posljednjima na red. Dogurali su me iz ruke u ruku. Tada sam osjetila jak udarac u glavu i onako ošamu ena padala. Negdje pri dnu tijelo se zaustavilo na nekom ispup enju. Kad sam došla sebi, napipala sam rukavac koji se poput lijevka širio u stranu. Tamo sam se povukla i za udo ostala nepovrije ena...**

Hadžera je pri ala da je ostala nepovrije ena i njena ro aka Alija. Igrom slu aja, obje su ostale žive i to neozlije ene. Izvjesno vrijeme su uzimale hranu iz torbi poginulih. Kada se više nije imalo što pojesti, Alija je pokušala iza i iz jame. **Dugo se pentrala i nekako uspjela do i do pod sam vrh. Tada se spotakla i ponovo stropoštala na dno. Zadobila je teške povrede koje nije preživjela.** Poslije toga, Hadžera je vikala i zvala. Jednoga dana su se uli glasovi na otvoru jame. obani su je dozivali, a zatim bacali hranu sve do Aran elova dana, 21. septembra kada su je seljaci iz obližnjih sela izvukli...“

Zanimljivo e biti jedan dan vidjeti potpuno svjedo enje preživjele, jer je bitno detaljnije od navedenog, a po nekim saznanjima nije jedino koje se odnosi na preživjelu kao ni okolnosti pod kojima je spašena i poslije natjerana na šutnju!

Branko Popadi u odnosu na Dušana Grka proširuje listu zlikovaca na 26. Tako er samo onih koji su u ratu nestali. Za ostale samo njegovo svjedo enje:

...Pored inicijatora i najekstremnijih izvršilaca zlo ina, bilo je mnogo više pomaga a i sau esnika ija imena nije bilo mogu e identifikovati...

I tako eto jedna pri a završava svoj put 75. godinu poslije, samo sa jednom željom, da oni koji je pro itaju ne šute. Da jedan dan napokon skupe ljudske hrabrosti i dostojanstva, odu na avkaricu i napokon ljudski sahrane te nesretne ljude. I ne samo na avkarici, da napokon skupe ljudske hrabrosti i

dostojanstva i sahrane stola ke žrtve “najboljeg od svih sistema“. I da napokon prestanemo hodati po ljudskim kostima.

Ista ruka ih je ubijala od avkarice do Ekonomije i Radimlje i Ma kovca i Suda i Koštane i Silosa i Logora.

I punila iste jame od '41. do skoro neki dan.

Goran Raguž /[maxportal](#) /[Dragovoljac.com](#)/<http://www.dragovoljac.com>/**Hrvatsko nebo**